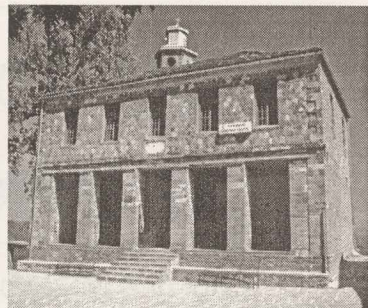

Ε.Η.Μ.
Παρασκευοπούλου 4
45444 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΔΙΚΟΡΦΙΩΤΙΚΑ Νέα

ΔΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΚΟΡΦΙΩΤΩΝ

Τεύχος 96 Ιούλης - Αύγουστος 2000

Υπεύθυνος έκδοσης: Δημήτριος Παπαγιαννόπουλος Τ.Θ. 26, 450 02 Ιωάννινα τηλ.: 0651- 39176

Μερικές επιδιορθώσεις στο χωριό μας

Οι επιδιορθώσεις (όποιες και να 'ναι αυτές...) *ωφελούν και αποδίδουν σε κάθε τόπο και σε κάθε χωριό*, όταν γίνονται απ' τους αρμόδιους και τους εκάστοτε τοπικούς υπεύθυνους.

Έτσι και στο σημερινό πανέμορφο και διακεκριμένο Δίκорφο μερικές τέτοιες επιδιορθώσεις θα ωφελήσουν όλους μας και *θα το καταστήσουν ομορφότερο και ωραιότερο, θαυμαστότερο και ιστορικότερο*.

Κι ας αρχίσουμε σήμερα να καταγράφουμε και να παρουσιάζουμε μερικές απ' αυτές τις επιδιορθώσεις, που δεν είναι ούτε δύσκολες, ούτε ακατόρθωτες, ούτε πανάκριβες *αλλά αναγκαίες και απαιτούμενες* απ' το μέσο και προσγειωμένο σημερινό Δικорφιώτη.

α) Η υπέροχη εικόνα του Σχολείου μας, στην κεντρική πλατεία του χωριού μας, *είναι κάτι που θαυμάζεται απ' τον κάθε επισκέπτη και τουρίστα του Ζαγορίου γενικά*.

Σ' αυτό λοιπόν το Σχολείο (Αρρεναγωγείο... της εποχής του) υπήρχε μέχρι προ εικοσαετίας περίπου αναγεγραμμένος ο αναγκαίος τίτλος του, που ήταν: «*Αρρεναγωγείο Ζωνδήλης*». Λίγα βέβαια απ' τα γράμματά του υπάρχουν ακόμα, αλλά και αυτά, λόγω χρόνου... εξαφανίζονται. Ο τίτλος αυτός, που ήταν στο υψηλότερο, μπροστινό σημείο του, ενημέρωνε τον κάθε επισκέπτη του Δικόρφου και τον έκαμε να θαυμάζει την ιστορική εξέλιξη των Ζαγοροχωρίων.

Σήμερα όμως *ο τίτλος αυτός σχεδόν εξαφανίστηκε* κι ενώ το σχολείο μας διατηρείται ακόμα άριστα, είναι επιβεβλημένη και μεγάλη ανάγκη *να ανακαινιστεί και να ξαναγραφεί από μας τους απογόνους* εκείνων των υπέροχων ευεργετών, που το έκτισαν.

Κι αυτό δεν είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί. Να αναγραφεί (όπως ήταν ακριβώς...) στην παλιά του κατάσταση, αυτός ο τίτλος και *να αφαιρεθεί ο από δίπλα του και δεξιά του υπάρχων τίτλος του Συλλόγου μας*, αφού το κτίριο αυτό δείχνει και αποδεικνύει την πνευματική, πολιτιστική και ιστορική εξέλιξη του χωριού μας και τίποτα άλλο.

Κι ελπίζω αυτό να γίνει κατανοητό και αντιληπτό απ' όλους μας κι αυτή η επιδιόρθωση *να γίνει ετούτη, ή την επόμενη χρονιά*, αφού είναι χρέος και καθήκον πλέον όλων μας.

Και στη όλη αυτή υπόθεση ο πιο αρμόδιος και πιο υπεύθυνος για την υλοποίηση και πραγματοποίηση αυτής της αναγραφής *είναι ο υπάρχων και λειτουργών Σύλλογός μας*, που μας εκπροσωπεί τυπικά και ουσιαστικά όλους μας.

β) Και τώρα μια επιδιόρθωση μέσα στο χωριό μας: Στον Πέρα Μαχαλά και συγκεκριμένα στο *Μπαγδούλ* και πάνω απ' το σπίτι των *Σακελλαρέων και του Στάθη*... τα δέντρα έχουν μεγαλώσει τόσο πολύ, που έφτασαν πλέον στα σύρματα της *Δ.Ε.Η. και του Ο.Τ.Ε.* που περνούν δίπλα στο δρόμο κι αν αφεθούν έτσι δυο-τρία ακόμη χρόνια θα ανακατευτούν και δεν θα κόβονται πλέον, *αφού αυτή η κοπή τότε θα είναι επικίνδυνη*.

Αλλά και η ομορφιά του Πέρα Μαχαλά (έτσι όπως μεγαλώνουν αυτά τα συγκεκριμένα δέντρα...) *θα μειωθεί*, αφού προς τον Αϊ-Γιάννη π.χ. δεν θα μπορείς να δεις τίποτα και οι βατσινιές (που έγιναν κι αυτές πάρα πολλές σ' αυτό το σημείο του χωριού μας) θα γεμίσουν τον ίδιο δρόμο, των πενήντα μέτρων περίπου, ως το σπίτι του Βασίλη Λέκκου.

Και βέβαια αυτή η επιδιόρθωση δεν είναι σήμερα *ούτε δύσκολη, ούτε ανέφικτη* και θα ομορφύνει το χωριό μας. Γιατί το μέγαλωμα ό-

λων των δέντρων σήμερα μέσα στο Δίκорφο *απομονώνει ορισμένα τμήματά του*, αφού τώρα δεν υπάρχουν κήποι και χωραφάκια δίπλα στα σπίτια μας (όπως συνέβαινε καθ' όλη την περίοδο των προγόνων μας).

γ) Αλλά και ο πρώην *σχολικός και εκκλησιαστικός κήπος* μας, δίπλα στην κεντρική μας εκκλησία, που ομόρφαινε όλο το κεντρικό μας χωριό, πρέπει να επιδιορθωθεί και να ξαναομορφύνει, γιατί έτσι, η εικόνα του και από τον Κάτω Μαχαλά και από τα Γκεσέρια θα γίνει ωραιότερη και καλύτερη.

Και για την υπόθεση αυτή, ούτε κόπος πολύς χρειάζεται, ούτε χρήματα αμέτρητα απαιτούνται και *η Εκκλησιαστική μας Επιτροπή*, με τη βοήθεια ίσως και του Συλλόγου μας, *θα μπορούσε να πραγματοποιήσει αυτή την καλύτερευση* με φύτευση π.χ. τριανταφυλλιών και άλλων όμορφων φυτών.

δ) *Η βρύση του Πέρα Μαχαλά* είναι η ωραιότερη και η πιο παραδοσιακή του σημερινού Ζαγορίου. Όμως, αρκετές *μαύρες πλάκες της έχουν φύγει απ' τη θέση τους στη σκεπή της* και οπωσδήποτε πρέπει να γίνει η αναγκαία διόρθωση από ειδικό τεχνίτη. Και γι' αυτό βέβαια έχει ευθύνη *ο σημερινός μας Δήμος* και η τοπική μας εξουσία.

Κι αυτό πρέπει να γίνει σύντομα και προ του επόμενου χειμώνα.

ε) Και τώρα κάτι *έξω ακριβώς απ' το χωριό μας*. Στο δρόμο Ελάτης-Δικόρφου αρκετά δέντρα έχουν μεγαλώσει τόσο πολύ (δεξιά κι αριστερά του δρόμου, στις στρόφες) που εμποδίζουν και *δεν επιτρέπουν στην όραση του κάθε οδηγού να ελέγχει πλήρως την κίνηση* και οι κίνδυνοι γίνονται πολλοί.

Αυτό συμβαίνει κυρίως κοντά στη βρύση, *που είναι πάνω απ' την Ελάτη*, αλλά και σε πολλά άλλα σημεία της οδού, μέχρι το Δίκорφο.

Και βέβαια μια λύση υπάρχει και γι' αυτό το πρόβλημα: *Η κοπή των διπλανών δέντρων σ' όλες τις στρόφες που μεταβάλλουν την πορεία από εύκολη σε δύσκολη και επικίνδυνη*.

Κι εδώ την ευθύνη έχει η Δημοτική και η κρατική μας αρχή, που δεν πρέπει να αδιαφορήσουν για ένα τέτοιο θέμα και πρόβλημα. *Κι ελπίζω να εφαρμοστεί μια τέτοια απόφαση* αφού σ' όλη την περιοχή του Ζαγορίου επαυξάνονται κάθε χρόνο η τουριστική κυρίως κίνηση και η μη λύση του ζητήματος αυτού *θα προβληματίσει πολλούς εκ των θαυμαστών του Ζαγορίου*.

Υ.Γ. Ήταν πέντε *υποκειμενικές, προσωπικές και αμερόληπτες προτάσεις και απόψεις*, ενός αφανούς Δικорφιώτη, για την καλύτερευση της εικόνας ειδικά του χωριού μας, αλλά και του θαυμαστού απ' όλους τους Έλληνες πλέον Ζαγορίου.

Ματθαίος Λέκκος

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ (ιστορικά και πολιτιστικά)

Όλοι οι Ζαγορίσιοι, οπουδήποτε κι αν βρίσκονται, αλλά και όλοι οι επισκέπτες και τουρίστες της περιοχής μας, θέλουν και επιθυμούν να γνωρίζουν σχολαστικά **τη γεωγραφική θέση του Ζαγορίου, την ιστορική του εξέλιξη, αλλά και την πολιτιστική του ανάπτυξη και ανάδειξη από αρχαιοτάτων χρόνων.**

Κι αυτό ακριβώς μ' έκαμε σήμερα να δώσω μια τέτοια εικόνα της ιδιαίτερης πατρίδας μας, που είναι πλέον γνωστή και **θαυμάζεται πανελληνίως** κι από πολλά τμήματα της Ευρώπης.

Ας αρχίσουμε λοιπόν απ' τα **γεωγραφικά του στοιχεία**: Το Ζαγόρι βρίσκεται βορειοανατολικά των Ιωαννίνων και έχει γύρω του το **Μιτισκέλι** με 1850 μ. την **Τύμφη** με 2497 μ. που είναι το πιο ψηλό βουνό του, την κοιλάδα του **Αώου** και δίπλα του την ορεινή περιοχή του **Μετσόβου** και το **Σμόλικα**. **Όλο το Ζαγόρι είναι μια ορεινή γενικά περιοχή**, με πολλές και ποικίλες φυσικές ομορφιές, με πολλά και αξιόλογα δάση και μικρά ποτάμια, όπως ο Βοϊδομάτης, ο Βάρδας, ο Ζαγορίτικος και βέβαια το γνωστό σε όλους μας **φαράγγι του Βίκου**. Χωρίζεται δε, όπως όλοι γνωρίζουμε, στο Κεντρικό, στο Δυτικό και στο Ανατολικό Ζαγόρι εδώ και πολλές δεκαετίες και σήμερα έχει τρεις Δήμους.

Η ονομασία του (η αλήθεια να λεγεται ιστορικά...) είναι **σλαβικής** προέλευσης και σημαίνει: **«Περιοχή πίσω απ' τα βουνά»** κι αυτό το διαπιστώνει κανείς μόλις αγναντέψει το Ζαγόρι, βρισκόμενος στα Γιάννινα, αφού πίσω ακριβώς απ' το Μιτισκέλι βρίσκεται η περιοχή του.

Ακόμη, γεωγραφικά το Ζαγόρι εκτείνεται σε μία περιοχή μήκους 90 χιλιομέτρων απ' το δυτικό του μέρος ως το ανατολικό και 40 χιλιομέτρων από την Τύμφη ως το Μιτισκέλι, δηλαδή απ' τα βόρεια ως τα νότια. Όλοι δε γνωρίζουμε ότι στην περιοχή του βρίσκονται τα πιο εντυπωσιακά και πανέμορφα δάση όλης της Ηπείρου. Στο Ζαγόρι έχουν τις πηγές τους ο παραπόταμος του Βοϊδομάτη και ο Αώος κι ο παραπόταμος του Αράχθου.

Κι ας πάμε τώρα στην **ιστορική εξέλιξη της ιδιαίτερης περιοχής μας**: Η ιστορία του Ζαγορίου είναι πιο γνωστή κυρίως απ' τον **15^ο αιώνα** και συγκεκριμένα απ' το 1430 και μετά. Επί Τουρκοκρατίας ύστερα κατάφεραν οι πρόγονοί μας να επιτύχουν μια **τοπική αυτοδιοίκηση**, που κράτησε ως το 1868, δηλαδή επί 438 χρόνια **το Ζαγόρι μας ήταν ουσιαστικά αυτοδιοικούμενο**, πληρώνοντας βέβαια φόρους, που κατέβαλλε στον εκάστοτε πασά των Ιωαννίνων ο διαμένων στην πόλη μας εκπρόσωπός του.

Η ακμή του Ζαγορίου συμπίπτει και με την παρουσία του Αλή-Πασά, όπως ξέρουμε όλοι, αφού αυτός ενέκρινε και επαύξησε τις συμφωνίες που υπήρχαν απ' το 1430.

Ο γενικός αντιπρόσωπος του Ζαγορίου (σ' αυτή τη συμφωνία...) έμενε αρχικά στο Ζαγόρι, όμως από τον 18^ο αιώνα η έδρα του ήρθε στα Γιάννινα, όπου γίνονταν **οι συνελεύσεις των προκρίτων όλων των Ζαγοροχωριών**. Απ' τις συνελεύσεις αυτές εκλεγόταν ο αντιπρόσωπός του κάθε εξάμηνο και υπό την προεδρία του σχηματιζόταν το Συμβούλιο και **οι αρμοδιότητές τους, που ήταν μέγιστες.**

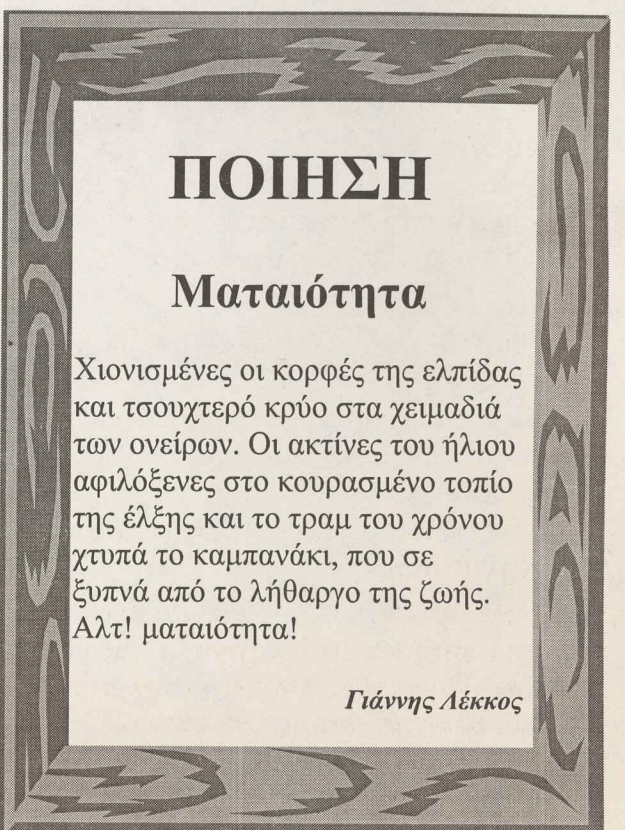
Και βέβαια στο Ζαγόρι μας υπήρχαν διακεκριμένοι και ιστορικοί λόγιοι όπως: ο Νεόφυτος Δούκας, ο Δημήτρης Σεμιτέλος, ο Μεθόδιος Ανθρακίτης, ο Μαθαίος Παρανίκας και οι ευεργέτες αδελφοί Ριζάρη και άλλοι πολλοί.

Μ' αυτή την αυτοδιοίκηση, την αυτονομία, την καλλιέργεια και τον πλούτο των κατοίκων του, που ταξιδεύονταν, **τα ζαγοροχώρια γνώρισαν μεγάλη οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη, επί αιώνες**. Έτσι όλα τα χωριά είχαν σχολεία (Αρρεναγωγεία και Παρθεναγωγεία χωριστά). Στο Κουκούλι π.χ. υπήρχε ανώτερη σχολή Παρθεναγωγείου και στο Μονοδέντρι υπήρχε Γυμνάσιο. Και βέβαια ως αποδοίξη αυτής της παλαιάς και σπουδαίας ανάπτυξης των ζαγοροχωριών (κυρίως του Δυτικού και Κεντρικού) **παραμένουν ακόμη και τα θαυμάζουμε όλοι, τα αρχοντικά κάθε χωριού.**

Ας μη ξεχνούμε, ότι οι πιο πολλοί απ' τους ξενιτεμένους προγόνους μας αποκοιτούσαν εκεί που βρίσκονταν μεγάλες περιουσίες κι όλοι τους **έρχονταν σε επαφή με το πνεύμα και την νοοτροπία, τον πολιτισμό και την πρόοδο της τότε Ευρώπης** και γύριζαν ύστερα στην ιδιαίτερη πατρίδα τους και έφερναν όλα αυτά μαζί τους και κυρίως το χρήμα.

Τέλος, ας μη ξεχνούμε, ότι απαγορεύονταν να μπει Τούρκος στην περιοχή τους με τη συμφωνία που είχαν πετύχει. Ας είναι καλά οι νέοι μας που έχουν κάνει πολλά! Παρήλθε ο καιρός πλέον που ο χωροφύλακας, καθισμένος στα σκαλοπάτια των χαγιατιών, κατόπτευε τις κινήσεις κάθε χωριανού, προ παντός νέου. Μάνθο, κάνεις πολύ καλά που αγωνιζόσαι. Προχώρα όσο αντέχεις!

Γλυφάδα 2000
Θ. Αργύρης

Ένα μικρό σχόλιο

Απαντώντας στο άρθρο για την ερήμωση των χωριών μας στα τελευταία «Δικορφήτικα Νέα» στον αγαπητό και φίλο Μάνθο Λέκκο έχω κι εγώ να προσθέσω τα ακόλουθα:

Τονίζει ο φίλος και αγαπητός συμπατριώτης μας το μέλλον του τόπου, του Ζαγοριού, είναι ο τουρισμός.

Συμφωνώ απόλυτα!

Είπε η μακαρίτισσα η Μελίνα ως κι άλλοι σύγχρονοι πολιτικοί ότι η Ελλάδα σε παγκόσμιο επίπεδο μπορεί να στηριχθεί αναπτύσσοντας τον πολιτισμό και το τουρισμό της.

Προικισμένη από τη φύση και το Θεό με πανέμορφα βουνά, πλαγιές ως και πολλές ακτές και παραλίες προσφέρεται για διαμονή και τουρισμό.

Το έτος 1964, σε συνομιλία που είχα τότε με τον υπουργό Γεωργ. Μυλωνά, μου είπε τα ίδια. Ότι το μέλλον του Ζαγορίου μελλοντικά θα 'ναι ο τουρισμός.

«Γύρισα μου είπε όλα τα χωριά του Ζαγοριού δείχνοντας το ενδιαφέρον της τότε κυβερνήσεως (Γ. Παπανδρέου) για το μέλλον του τόπου, συνιστώντας τη δραστηριοποίησή τους.»

Ο ίδιος ο Γ. Μυλωνάς ήλθε για τον ίδιο σκοπό από το χωριό μας, το Δίκорφο, μεταφέροντας τις ίδιες συστάσεις στους χωριανούς μας.

Με μεγάλη πίκρα μου τόνισε την πλήρη αδιαφορία που συνάντησε από τους τότε ιθύνοντας χωριανούς μας. Έφυγε πικραμένος και απογοητευμένος! Μου τα είπε ο ίδιος.

...Σήμερα πνέει νέος άνεμος. Όλη η Ελλάδα στους δύο αυτούς τομείς - πολιτισμού, τουρισμού- έχει τεράστια πρόοδο.

Ας είναι καλά οι νέοι μας που έχουν κάνει πολλά!

Παρήλθε ο καιρός πλέον που ο χωροφύλακας, καθισμένος στα σκαλοπάτια των χαγιατιών, κατόπτευε τις κινήσεις κάθε χωριανού, προ παντός νέου.

Μάνθο, κάνεις πολύ καλά που αγωνιζόσαι. Προχώρα όσο αντέχεις!

Γλυφάδα 2000
Θ. Αργύρης

ΠΟΙΗΣΗ

Μатаιότητα

Χιονισμένες οι κορφές της ελπίδας
και τσουχτερό κρύο στα χειμαδιά
των ονείρων. Οι ακτίνες του ήλιου
αφιλόξενες στο κουρασμένο τοπίο
της έλξης και το τραμ του χρόνου
χτυπά το καμπανάκι, που σε
ξυπνά από το λήθαργο της ζωής.
Αλτ! ματαιότητα!

Γιάννης Λέκκος

Ένας αξέχαστος παππούς

Μερικοί παππούδες είναι σπουδαίοι και **εξαιρετικοί και γι' αυτό μένουν αξέχαστοι σ' όλους τους απογόνους τους, όσα χρόνια κι αν περάσουν**. Ένας τέτοιος παππούς, που 'ταν αναγνωρισμένος και διακεκριμένος απ' όλους τους Δικορφήτες... ήταν και ο δικός μου παππούς, ο επιλεγόμενος Μπασια-Μάνθος Λέκκος, αδελφός άλλων **τεσσάρων Δικορφήτων**, που σήμερα τα εγγόνια τους είμαστε **δεύτερα ξαδέρφια**.

Τα αδέρφια του αυτά ήταν:

α) **Ο Αριστείδης Λέκκος**, με σύζυγο την Αμαλία και πατέρα του Τάκη, Σοφοκλή, Βασίλη, της Αγλαίας και του σημερινού Λευτέρη και της Μαρίας που ζουν.

β) **Ο Λεωνίδας Λέκκος**, με σύζυγο τη Φλία και πατέρα του Μάνθου και της Ευνομίας.

γ) **Ο Τασούλας Λέκκος**, με σύζυγο την Κανή και πατέρα της Γκούλους και του αξέχαστου Βασίλη Αρέσια, της Αφροδίτης και του Γιάννη.

δ) Και η **Κατίνκω Λέκκου**, σύζυγος του Χριστοδούλου και μητέρας του Σπύρου, της Ευλαμπίας και της Πολίτης, γιαγιά δε της σημερινής Τασούλας και πεθερά της Ερατώ, που είναι αιωνόβια κοντά μας.

Αυτός ο παππούς ήταν ταυτισμένος με την εγγονούλα του **Σαπφώ** (τη σημερινή μου αδελφή...) που 'ταν τότε, δηλαδή το 1929, δύο ετών κι ο πατέρας μας απουσίαζε στην ξενιτιά. Κι αυτός καθημερινά την φρόντιζε, της χαμογελούσε κι όλο μ' αυτή ασχολιόταν, γιατί ήταν το μοναδικό του εγγόνι, που είχε κοντά του, απ' τα παιδιά του.

Έτσι, μια μέρα, όταν άκουσε τη μάνα μου να λέει: **«Αχ, δεν έχω ούτε ρύζι, ούτε ζάχαρη καθόλου για τη μικρή... και τι θα κάνω τώρα; Είμαστε τόσο μακριά απ' τα Γιάννινα και δεν ξέρω τι θα γίνει...»** αμέσως ο ευαίσθητος παππούς απαντά και λέει στη νύφη του: **«Φεύγω αύριο με τα πόδια για τα Γιάννινα. Θα πάω μόνο γι' αυτή, για να της φέρω και ζάχαρη και ρύζι και ό,τι άλλο χρειάζεται. Εντωχώς' έχω ακόμη μερικά χρήματα απ' τη Σμύρνη, κι απ' το μαγαζί μου, που τ' άφησα αναγκαστικά από το 1922. Θα πάω και θα γυρίσω μεθαύριο...»**.

«Μα είναι χειμώνας, σεβαστέ μου πατέρα, κι ο καιρός είναι δύσκολος. Θα μπορέσεις; Δεν είσαι ακόμα τώρα νέος... Ξεπέρασες τα εβδομήντα - πέντε...» του λέει η μητέρα μου.

Κι αυτός απαντά: **«Όχι, Λόπη μου, θα πάω. Μια εγγονούλα έχω και την αγαπώ πολύ...»**.

Κι ύστερα απ' αυτό το διάλογο ο παππούς μου ετοιμάστηκε, ντύθηκε και την άλλη μέρα το πρωί ξεκινά μ' άλλους δυο παρέα για τα Γιάννινα, για να ψωνίσει και να φέρει αυτά που ήθελε.

Ήρθε με τα πόδια, μέσω της **Ράχης** στα Γιάννινα, όπως έκαναν τότε όλοι οι ζαγορίσιοι, αγόρασε τη μία μέρα αυτά που ήθελε και την άλλη **ξεκίνησε μόνος του**, πάλι με τα πόδια για το χωριό, που 'ταν έξι και εφτά ώρες η απόσταση.

Η γιαγιά μου και η μάνα μου τον περι-

μεναν τη δεύτερη μέρα κι είδαν, ότι το βράδυ δεν ήρθε. Κι είπαν οι δυο τους: «Θα 'κατσε για να 'ρθει μεθαύριο». Αλλά και μεθαύριο και παραμεθαύριο δεν είχε έρθει ο χωριό μας ο ευαίσθητος παππούς.

Γι' αυτό, τότε και οι δυο ανησύχησαν, αφού δύο άλλοι χωριανοί, που ήρθαν, τους είπαν ότι **είχε ξεκινήσει και τον είδαν και οι δυο τους την ώρα που έφευγε απ' τα Γιάννινα**. Τότε κατάλαβαν ότι κάτι κακό έγινε και κάτι θλιβερό συνέβη, γιατί έβλεπαν να έχει πολλά χιόνια και πολύ κρύο σ' όλη την περιοχή του Ζαγορίου, αφού ήταν χειμώνας.

Ξεκινούν λοιπόν δέκα περίπου χωριανοί και συγγενείς και πηγαίνουν με πολλή δυσκολία **προς τον Αϊ-Γιάννη και τη Ράχη** για να δουν τι ακριβώς συνέβη.

Έφτασαν στη Ράχη και κατέβηκαν προς την **Περίβλεψη** και προς το **Λυκόστυμο** και έψαχναν παντού για τον χαμένο γέροντα. Κοιτούσαν από δω, κοιτούσαν από κει, αλλά μέσ' τα χιόνια τίποτε δεν ξεχωρίζαν και δεν διέκριναν. Κι έτσι κατάλαβαν και πείστηκαν ότι **κάπου χάθηκε ο αξέχαστος Δικορφήτης** και στενοχωριόταν που δεν τον έβρισκαν, έστω και νεκρό, για να τον πάρουν και να τον φέρον στο χωριό.

Ύστερα όμως από δυο-τρεις ώρες ταλαιπωρίας και αγωνίας, ένας συγγενής βλέπει δυο-τρία **κοράκια** να πετούν και να σταματούν για να φάνε κάτι... Πλησιάζουν τότε και τι βλέπουν... **Τα κοράκια τσιμπούσαν το νεκρό παπού μου και ρουφούσαν το αίμα του**, αφού δεν έβρισκαν τίποτε άλλο για να φάνε.

Τότε όλοι άρχισαν τα κλάματα και τον πήραν στα χέρια τους καταπαγωμένο και τελείως αλλαγμένο και τον έφεραν στο Δίκорφο, με μεγάλη δυσκολία. Κι όλοι οι Δικορφήτες, όταν τον αντίκρισαν νεκρό έκλαιγαν και συγχρόνως έλεγαν: **«Να ένας εξαίσιος παππούς. Να ένας τέλειος άνθρωπος και λυπούμαστε πολύ»**. Και στην κηδεία του όλοι συμμετείχαν κι όλοι οι συγγενείς του έκλαιγαν και θρηνούσαν.

Έτσι, ο παππούς αυτός, αφού **αυτοθυσιάστηκε για να εκπληρώσει τα καθήκοντά του προς την εγγονούλα του Σαπφώ**, έμεινε και μένει ακόμη αξέχαστος και υπέροχος, διακεκριμένος και πετυχημένος, αφού σε όλα **ήταν καλός και τέλειος, εξαιρετικός κι αποφασιστικός**.

Και ενεργώντας και αντιδρώντας έτσι... ταυτίστηκε πλήρως με το υπέροχο Ζαγόρι και το εξαιρετικό Δίκорφο αφού, απέδειξε εμπράκτως, ότι **για τη ζωή είχε όνειρα, υποχρεώσεις και καθήκοντα**, όπως είχαν τότε όλοι οι συνομήλικόι του ζαγορίσιοι, που διακρίθηκαν και έμειναν ως σήμερα **αξέχαστοι και ιστορικά γνωστοί σ' όλη την Ήπειρο και σ' όλη την Ελλάδα**.

Κι αυτός έμεινε στη μνήμη όλων των μελών της οικογένειάς μου, από το 1929 ως το 2000, που βρισκόμαστε σήμερα. Γι' αυτό όλοι μας οικογενειακά, αναφωνούμε: **«Αιώνια... η μνήμη σου, αξέχαστε παπού μας! Ήσουν υπέροχος... και μας έμεινες μέσ' την καρδιά μας και διαρκώς στη σκέψη μας»!**

Μαθαίος Λέκκος

Βασίλης Φανίσιος

Μιλήσαμε στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας για την αναπάντεχη συνάντησή μου μ' ένα ξενιτεμένο, στην Αθήνα, Μανασσιώτη.

Άλλος φίλος, που τον γνώρισα κι αυτόν τυχαία στην Αθήνα, ήταν ο Βασίλης ο Φανίσιος.

Το πάθος του και η αγάπη του δεν λέγεται για το Ζαγόρι. Μπορούσε ώρες πολλές να διηγείται για τις ομορφιές των χωριών μας. Η καταγωγή του ήταν από το χωριό Λιασκοβέτς (Λεφτοκαρυά). Τον μισό χρόνο ζούσε στην Αθήνα εργαζόμενος. Αγκάλιαζε όλους τους ταξιδεμένους πατριώτες μας που ο μεγάλος τους καύμος ήταν η μακροχρόνια απουσία τους στην ξενιτειά.

Ο Β. Φανίσιος έβγαζε την εφημερίδα σε αυτούσια ζαγορίσια γλώσσα την οποία ονόμαζε **«ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ΧΑΜΠΕΡΙΑ»**. Ήταν όπως ανέφερα, γυρολόγος-έμπορος. Πωλούσε εφημερίδες, κάλτσες, γραβάτες μέχρι και φασόλια, ως και διάφορα ψιλικά για να ζήσει. Όλα του ποδαριού!

Ότι κέρδιζε τον χειμώνα το καλοκαίρι γύριζε στο χωριό του, όπου βοηθούσε τους οικονομικά ασθενέστερους χωριανούς του.

Άφησε πολλά γραπτά (και βιβλία) διότι ήταν πολυγραφότατος. Πέθανε παραπονεμένος, τέλος Οκτωβρίου του 1984 στον Πειραιά.

Ο ίδιος έλεγε προτού πεθάνει: «Αχ μαρφέ να 'ταν τα νιάτα δυο φορές, τα γηρατειά καμιά!». Επίσης έλεγε: «Θέλω μαρφέ χαζοπούλια να πεθάνω στο χωριό το Λιασκοβέτς δίχως πατά.»

Ήταν ένα άγνωστος λογοτέχνης αλλά κι ένας ρομαντικός επαναστάτης. Ένας ασυμβίβαστος άνθρωπος (αλλόκοτος) έλεγε ο ίδιος για τον εαυτό του! Πέθανε κι αυτός με ένα καυμό: Μακριά από το χωριό του.

Θέλοντας ο Β. Φανίσιος να αποδείξει τη καθαρή ελληνικότητα του Ζαγοριού άφησε το εξής απόφθεγμα: **«Ποτέ οι Ζαγορίσιοι κατά την μακραίωνη τουρκική κατοχή δεν παρεκώρησαν σε Τούρκο ούτε μια γουμαρογκιλιά γης»** (όσο χρειάζεται να κυλιστεί στο χώμα το γαϊδούρι). Ούτε τόση έκταση δεν παραχωρήθηκε στον κατακτητή.

Να το γνωρίζουν αυτί οι νέοι μας!

Γλυφάδα 2000
Θ. Αργύρης

Όρια οικισμών στο Ζαγόρι

Υπάρχει ένα πρόβλημα, που απασχολεί αυτό τον καιρό αρκετούς ώριμους και αντικειμενικούς ζαγορίσιους. Κι αυτό είναι, *αν θα επιτραπεί ή όχι η δόμηση εκτός σχεδίου των οικισμών των παραδοσιακών μας χωριών* και, ιδιαίτερα, μιας περιοχής αναπτυσσόμενης πολιτιστικά και ιστορικά, όπως είναι το κεντροδυτικό μας Ζαγόρι.

Και βέβαια υπάρχει ένας νόμος, που ισχύει *μόνο για το ανατολικό Ζαγόρι* και θα μπορούσε ίσως να ισχύσει και για χωριά, που *κάηκαν εξ' ολοκλήρου το 1943 απ' τους Γερμανούς τα παραδοσιακά τους σπίτια*. Όμως η επέκταση των ορίων των οικισμών όλου και ανεξαιρέτως του κεντροδυτικού μας Ζαγορίου, με αγροτεμάχια κ.λπ. δεν θα ωφελήσει κανένα χωριό, που δεν κάηκε το 1943 και βρίσκεται σήμερα σε εξαιρετική και θαυμάσια παραδοσιακή κατάσταση.

Ευτυχώς, που τελευταία και το Δημοτικό Συμβούλιο του Κεντρικού μας Ζαγορίου *πήρε μια ομόφωνη, ψύχραιμη και σωστή απόφαση* (χωρίς αντιρρήσεις και αντιθέσεις...) που λέει, καθώς θα είδατε οι πιο πολλοί: «Θα πρέπει να συσταθεί ένας ενιαίος φορέας ανάπτυξης του Ζαγορίου για τον καθορισμό ζωνών χρήσεως γης και την επέκταση των ορίων των οικισμών... και συνεπώς μέχρι τότε θα πρέπει να ανασταλεί οποιαδήποτε οικοδομική δραστηριότητα εκτός οικισμών...».

Και αυτή βέβαια η ομόφωνη και αντικειμενική απόφαση του νέου Δήμου μας ηρέμησε τον κάθε ανησυχούντα και προβληματισμένο σημερινό ζαγορίσιο και τον έκαμε να ελπίζει και να πιστεύει, ότι η νυν τοπική του αυτοδιοίκηση *αποφασίζει παραδοσιακά και σωστά, ανθρώπινα και σύμφωνα πάντα με την ιστορική προέλευση του πανελληνίως πλέον γνωστού και θαυμαστού Ζαγορίου*.

Η πλειοψηφία των σημερινών συμπατριωτών μας είναι βέβαιος, ότι πιστεύει πως οποιαδήποτε τροποποίηση του υπάρχοντος νόμου (για το ανατολικό και μόνον Ζαγόρι...) δεν θα ωφελήσει ουσιαστικά και πραγματικά το Δυτικό και Κεντρικό του τμήμα, αλλά *μάλλον θα το υποβαθμίσει και θα το αφανίσει μελλοντικώς... ιστορικά*.

Ακόμη! Ό,τι ισχύει για το ανατολικό μας Ζαγόρι δεν μπορεί να εφαρμοστεί οπωσδήποτε και για την

υπόλοιπη περιοχή του, αφού *άλλες προϋποθέσεις υπάρχουν εδώ... κι άλλες εκεί*. Π.χ. οι περισσότεροι κάτοικοι του ανατολικού Ζαγορίου και προαιώνων *δεν μετανάστευαν κατά πλειοψηφία* (όπως συνέβαινε στο Δυτικό και Κεντρικό...) και *ασχολούνταν πιο πολύ με τη γεωργία και κτηνοτροφία*, αφού αυτό το επέτρεπε η διαφορά της ποιότητας του εδάφους τους, που ήταν και πιο πεδινό κι έτσι είχαν αρκετά χωράφια και ζώα και *τα γεωργοκτηνοτροφικά τους οφέλη ήταν σχεδόν δεκαπλάσια απ' το υπόλοιπο Ζαγόρι, που ήταν και είναι πολύ πιο ορεινό*. Γι' αυτό μπορούσαν και έμεναν επί τουρκοκρατίας στον ίδιο τόπο τους όλες σχεδόν οι γενιές εκείνης της εποχής και δεν έφταναν ούτε στη Σμύρνη, ούτε στην Αλεξάνδρεια, ούτε στο Βουκουρέστι και σ' άλλες χώρες της Ευρώπης, *όπως συνέβαινε αποκλειστικά και κατά πλειοψηφία για τους τότε κατοίκους του ορεινού δυτικού και κεντρικού Ζαγορίου*.

Να λοιπόν γιατί ο υπάρχων και λειτουργών νόμος *ισχύει μόνο και αποκλειστικά για το ανατολικό Ζαγόρι* και όχι βέβαια (ούτε τώρα... ούτε ποτέ ελπίζω...) για τις άλλες δύο περιοχές του.

Όλα τα παραπάνω συμβαίνουν σε λίγες περιοχές της χώρας μας, όσον αφορά την επέκταση του κάθε οικισμού. Αλλά *για το κεντροδυτικό Ζαγόρι αυτό είναι αναγκαίο και επιβεβλημένο*, αναπόφευκτο και εφαρμοστέο, γιατί αν γίνει μια τέτοια αλλαγή του υπάρχοντος νόμου, τότε θα εξαφανισθούν τα άριστα και τέλεια διώροφα και τριώροφα παραδοσιακά μας σπίτια και θα έχουν μια εικόνα, που *δεν θα συγκινεί κανέναν πραγματικό ζαγορίσιο* και οποιονδήποτε επισκέπτη του τόπου μας.

Συγκεκριμένα: Υπάρχει χώρος (γι' αυτή την προτεινόμενη εφαρμογή του υπάρχοντος νόμου...) *στη Βίτσα και στο Μονοδέντρι, στους Κήπους, στο Δίκορφο και στο Δίλοφο* και σ' άλλα παραδοσιακά 100% χωριά μας;

Επομένως ένας γονέας π.χ. που έχει δεύτερο και τρίτο παιδί σήμερα, λέει ευθαρσώς και ψύχραιμα και στα τρία: «Εσύ θα πας τον Ιούλιο, εσύ τον Αύγουστο... κι εσύ το Σεπτέμβριο, που 'ναι καλοκαιρινός για το Ζαγόρι... Εσύ θα πηγαίνεις το

ένα Σαββατοκύριακο κι εσείς θα πηγαίνετε τα άλλα δύο...». Κι έτσι *δεν δημιουργείται, νομίζω, κανένα απολύτως πρόβλημα για τους σημερινούς, πραγματικούς, γνήσιους και ιστορικά ενημερωμένους και προβληματισμένους απογόνους* του πανέμορφου Ζαγορίου, για τη δόμηση εκτός σχεδίου βιαστικών και μη παραδοσιακών σπιτιών.

Κι οπωσδήποτε νομάρχες και δασάρχες, υπουργοί και πολιτικοί *πρώτα βλέπουν και διαπιστώνουν τα ορθά και ωφέλιμα, τα ιστορικά και σωστά*, κι ύστερα ακούνε τις αιτήσεις και τις απαιτήσεις μη ενημερωμένων και ανεύθυνων ανθρώπων κάθε περιοχής της χώρας μας γενικά. Γιατί, αν γινόταν αυτό συχνά και επιπόλαια από μέρους τους... η χώρα μας όλη θα είχε εξαφανισθεί ως τώρα ιστορικά και πολιτιστικά. Στην *αρχαία Ακρόπολη π.χ. δίπλα ακριβώς θα επιτρεπόταν σ' έναν ιδιοκτήτη να επεκτείνει την οικία του και την πολυκατοικία του* και να αφανίσει έτσι κάτι, που έρχονται χιλιάδες άνθρωποι κάθε χρόνο απ' όλη την Ευρώπη για να τη δουν και να τη θαυμάσουν.

Και βέβαια και το ΥΠΕΧΩΔΕ και όλες οι ειδικές υπηρεσίες του κράτους μας *έχουν υπόψη τους όλα τα σχολαστικώς αναγραφέντα παραπάνω...* και γι' αυτό πρέπει να σκεφτούν και ν' αποφασίσουν αργά και ώριμα, ψύχραιμα και αμερόληπτα, *όπως ακριβώς έκαναν μέχρι τώρα για τον ισχύοντα αυτόν νόμο* για μια περιοχή μόνο του ανατολικού Ζαγορίου κι όχι για ολόκληρο το Ζαγόρι αναγκαστικά και βιαστικά...

Κι οπωσδήποτε ο κάθε Δήμαρχος (και των τριών περιοχών του σημερινού Ζαγορίου...) *πρέπει να είναι κι αυτός αμερόληπτος και πολιτιστικά και ιστορικά ενημερωμένος και προβληματισμένος...* και να μη προτείνει και να μην αποφασίζει από καθαρό, κατώτερο και τοπικό μόνον συμφέρον, για ν' αποδείξει έτσι, ότι *γνωρίζει άριστα και τέλεια την ιστορική προέλευση και παράδοση του Ζαγορίου και τη μεγάλη επιτυχία των προγόνων μας*, που συναγωνίζονταν (κατά την αυτοδιοίκηση του Ζαγορίου μας επί Τουρκοκρατίας...) να χτίζουν μόνο σπίτια εξαιρετικά και πανέμορφα στα τότε χωριά τους που τα θαυμάζουμε σήμερα όλοι μας *κι ελπίζουμε να τα παραδώσουμε σόα και αβλαβή* (κι όπως ακριβώς τα παραλάβανε...) *στον 21^ο και 22^ο αιώνα*.

Ματθαίος Λέκκος

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ατζεμοπούλου αδελφές	20.000 δρχ.
Στάθης Γιάννης	5.000 δρχ.
Στάθης Τάσος	5.000 δρχ.
Τσιούγας Βασίλης	5.000 δρχ.
Ιασωνίδα Νίκη	3.000 δρχ.
Οικονόμου Ιωάννης	3.000 δρχ.
Κωστάκης Αποστόλης	2.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ

- Ο Κωνσταντίνος Κοντογιάννης πρόσφερε στο ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία 2 μανουάλια και 1 αναλόγιο. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή τον ευχαριστεί θερμά.

- Για την επισκευή του Αγίου Νικολάου πρόσφεραν:
Ανώνυμος 200.000 δρχ.
Βλάχου Θάλεια 20.000 δρχ.

- Για την επισκευή της Αγίας Παρασκευής πρόσφεραν:
Καρβούνης Χρ. Κώστας 40.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

- Σε μνήμη Νέστωρα Χαρισιάδη, η σύζυγός του Μαρία πρόσφερε 100.000 δρχ. για τη διαμόρφωση του χώρου του Αϊ-Γιάννη και 50.000 δρχ. για την εφημερίδα μας.
- Σε μνήμη Κώστα Μητρόπουλου πρόσφεραν στον Άγιο Μηνά:
Οι οικογένειες Γεωργίου Καρρά και Γιάννη Μητρόπουλου 100.000 δρχ.
Το Τοπικό Συμβούλιο Δικόρφου και ο δημοτικός Σύμβουλος Νίκος Τσίνης 10.000 δρχ.
Γεώργιος και Δημήτριος Σιώμος 20.000 δρχ.
Λέκκος Ιωάννης 10.000 δρχ.
Χρήστος και Νίκη Ιασωνίδα 10.000 δρχ.
Κώστας Κοντογιάννης 10.000 δρχ.
- Σε μνήμη Ατζεμοπούλου Ασήμωσ οι κόρες της πρόσφεραν 20.000 για τη διαμόρφωση του χώρου του Αϊ-Γιάννη.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Πωλείται οικόπεδο στο Δίκορφο Ζαγορίου, 450 m² άρτιο, οικοδομήσιμο, εντός σχεδίου, κληρονομιά Μητσόπουλου Ευάγγελου, κοντά στην πλατεία, στην τιμή των 2.500.000 δραχμών.

Πληροφορίες: Τηλ.: 01 - 9402489

0945 567304

0945 5655586

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- Κόρη απέκτησαν οι Σοφία Παπαντωνίου και ο Τόλης Ρουμελιώτης. Να σας ζήσει παιδιά!
- Στην Αθήνα παντρεύτηκε ο χωριανός μας Σταύρος Τσιούγιας με την αγαπημένη του Δήμητρα Γεωργούλια. Καλούς απογόνους!
- Στα Γιάννινα έγιναν οι γάμοι του Δημήτρη Τσίνη με την εκλεκτή της καρδιάς του Κατερίνα Χρηστάκη. Να ζήσουν!
- Στο χωριό απεβίωσε και κηδεύτηκε ο Κωνσταντίνος Μητρόπουλος. Σε όλους τους συγγενείς του εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας.
- Πέθανε στα Γιάννινα και ο χωριανός μας Τάσος Ζυγούρης. Τα συλλυπητήριά μας στους συγγενείς του.
- Η Βιβή, θυγατέρα της Νέλλης Αργύρη-Κλεισούρα, κατόπιν επιτυχών εξετάσεων έλαβε το πτυχίο καθηγήτριας πιάνου μετ' επαίνου. Τα συγχαρητήριά μας.